

A.O. Skjoldvåg

Kurs PK4. Rot- og grønfôrvekster
Institutt for plantekultur, NLH

GRØNFÔRVEKSTER

FORELESNINGER OM GRØNFÔRVEKSTER

av

Nils Skaland

LANDBRUKSBOKHANDELEN

ISBN 82-557-0175-3

ÅS-NLH 1983

Kurs PK4. Rot- og grønfôrvekster
Institutt for plantekultur, NLH

GRØNFÔRVEKSTER

FORELESNINGER OM GRØNFORVEKSTER

av

Nils Skaland

LANDBRUKSBOKHANDELEN
ISBN 82-557-0175-3
AS-NLH 1983

Forord

Dette forelesningsheftet består av flere separate deler som er skrevet og paginert hver for seg. Redigeringsmønster og språkføring varierer mellom delene. Det forutsettes at delene blir revidert for seg til ulike tider etter behov, derfor er det valgt å bruke separat paginering. Dette heftet er en mild revisjon av utgaven fra 1981. Jan Netland som tok kurset PK4 som PD-student i 1975, hjalp til med revisjonen i 1976. Han skrev da utkastet til delene om mais og åkerbønner.

I teksten blir det vist til litteratur om emnet det gjelder. Litteraturlistene er ment å være til hjelp for dem som vil arbeide videre med stoffet enn det pensum i PK4 fordrer. Det er tatt med et utvalg av litteratur som skal belyse emnet både historisk og geografisk.

Forsidetegningen er fra SFFL småskrift 5/83, og utført av Målfrid Tofteberg Bjerke. Denne utgaven er "renskrevet" på tekstmaskin av Else-Margrethe Huse.

NLH, august 1983

Nils Skaland

Innhold

	Side
I GENERELT OM GRØNFÔRVEKSTER	1
Hva er grønfôrvekster?	1
Formål med grønfôrvekstene	1
Behov for grønfôrvekster	2
Avlingspotensial for grønfôrvekster	5
Beitedager, bruk av beite og bruk av grønfôrvekster til beite og tilskott	5
Fôrverdien av grønfôrvekstene	8
Lagring og lagringstap	10
Fôrenhetsprisen	14
Grønfôrvekster og husdyrgjødsel	15
Grønfôrvekster til grøngjødsling	15
Litteratur	15
II GRØNFÔR AV KORNARTENE I REINBESTAND OG I BLANDINGER MED ANDRE ARTER	1
Vanlig grønfôr	1
Dyrkingsomfanget	1
Arter og sorter	3
Korngrønfôr med og uten belgvekster	4
Blandingsforholdet av havre og belgvekster	5
Gjødsling	8
Såtid	11
Såmengder	13
Høstetider, avling og fôrverdi	14
Nyere norske forsøksresultater	16
Havre i blanding med raigras	18
Korngrønfôr høstet ved ulike modningsstadier (helsød)	20
Høstetider for korngrønfôr med raigras i Danmark	23
Ensilering av korngrønfôr ved forskjellige utviklingstrinn i Danmark	24
Korngrønfôr og fôrraps i blanding	25
Korngrønfôr og fôrreddik i blanding	28
Litteratur	28
III GRØNFÔRVEKSTER OG RAIGRAS	1
Italiensk raigras	1
Historikk og utbredelse	1
Morfologi	2
Westerwoldsk raigras	3
Historikk og utbredelse	3
Morfologi	3

Bruksmåter for raigras	4
Dyrking av raigras	5
Avling og kvalitet	7
Høstingsmåter	11
Lagring	11
Fôrverdi og fôr kvalitet	12
Sorter	12
Litteratur	14
IV GRØNFÔRVEKSTER AV KORSBLOMSTFAMILIEN	1
Oversikt over artene	1
A. Fôrreddik/oljereddik	2
Bruken av fôrreddik her i landet	3
Dyrking	3
Plantevern	4
Fôrverdi	5
Nyere forsøksresultater	7
Sortsutvalget	10
Litteratur	10
B. Fôrraps	11
Bruken av fôrraps	12
Dyrking av fôrraps	13
Plantevern	15
Høsting og avling	16
Fôrverdi og fôr kvalitet	17
Lagring	18
Sorter	19
Litteratur	21
C. Grønfôrnepe	1
Bruken av grøn fôrnepe	1
Dyrking av grøn fôrnepe	2
Plantevern	3
Høstetidspunkt og høstesystem	3
Fôrverdi	4
Nyere forsøksresultater	5
Sorter	7
Litteratur	10

D. Fôrmargkål	11
Varieteter av fôrkål	11
Dyrking	12
Høsting av avling	15
Fôrverdi	16
Innhold av glucosinolater	17
Lagring	19
Andre typer fôrkål	20
Sortsutvalget i fôrmargkål	21
Litteratur	22
V BELGVEKSTER TIL GRØNFÔR	1
A. Fôrerter	1
B. Fôrvikker	2
C. Lupiner	3
Dyrkingsmåte	7
Fôrverdi og bruksmåte	9
Litteratur	9
D. Grønfôr av åkerbønne	10
Bruken av åkerbønne	10
Dyrking	11
Høstetidspunkt	12
Sorter og avlingsstørrelse	12
Litteratur	12
VI GRØNFÔRMAIS	1
Botanikk	1
Krav til klima	2
Dyrking av grønffôrmais	3
Plantevern	4
Høsting	5
Sortsutvalg	5
Kvaliteten av friskt maisgrønffôr og maissurfôr	7
Litteratur	7
VII VEKSTER MINDRE EGNET TIL GRØNFÔR	1-2

VIII NITRATINNHold I GRØNFÔRVEKSTER OG NITRATFORGIFTNING	1
Nitrat i plantematerialet	1
Toksiske grenser for nitrat	1
Måter å angi nitratinnhold på	2
Grønfôrvekster og nitratinnhold	3
Normer for toksisk NO ₃ -innhold	4
Hva skjer under en forgiftning	5
Symptomer på forgiftning	6
Ensilering og nitratinnhold	6
Forebyggende tiltak	6
Ekstra forholdsregler	7
Litteratur	7

